

The Bilingual Scientific Online Journal of the Academy for Digital Humanities

in Humanities and Social Science

დიგიტალური ჰუმანიტარიის აკადემია - საქართველოს

ორენოვანი საერთაშორისო ახალგაზრდული სამეცნიერო ონლაინჟურნალი

მილენიუმი

Millennium

Volume 3

Tbilisi/თბილისი

2025

The peer-reviewed bilingual scientific online journal **Millennium** was initiated by the founders of the Academy for Digital Humanities and is designed for young researchers working in Humanities and Social Sciences – master students, doctoral students and postdocs. Millennium aims to promote the academic development of a new generation of scientists by creating an academic platform for young researchers working in the Humanities and Social Sciences to publish scientific papers.

დიგიტალური ჰუმანიტარიის აკადემიის რეცენზირებადი ელექტრონული ბილინგუური სამეცნიერო ჟურნალი „მილენიუმი“ დაარსდა დიგიტალური ჰუმანიტარიის აკადემიის დამფუძნებელთა მიერ და განკუთვნილია ჰუმანიტარიაში და სოციალურ მეცნიერებებში მოღვაწე ახალგაზრდა მკვლევართათვის - მაგისტრანტების, დოქტორანტებისა და პოსტდოქტორანტებისათვის. ჟურნალი „მილენიუმი“ მიზნად ისახავს მეცნიერთა ახალი თაობის აკადემიური განვითარების ხელშეწყობას - ჰუმანიტარულ დარგებსა და სოციალურ მეცნიერებებში მომუშავე ახალგაზრდა სპეციალისტებისათვის აკადემიური პლატფორმის შექმნას სამეცნიერო ნაშრომების გამოსაქვეყნებლად.

Scientific Council:

Chairman of the Scientific Council: Manana Tandaschwili (Germany)

Members of the Scientific Council: Manana Tandaschwili (Germany), Jost Gippert (Germany), Gerd Carling (Germany), Iryna Gurevych (Germany), Khatuna Beridze (Georgia), Emzar Jgerenaia (Georgia), Vakhtang Litcheli (Georgia), Rati Skhirtladze (Georgia)

Secretary of the Scientific Council: Sarah Dopierala (USA)

სამეცნიერო საბჭო:

სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე: მანანა თანდაშვილი (გერმანია)

სამეცნიერო საბჭოს წევრები: იოსტ გიპერტი (გერმანია), გერდ კარლინგი (გერმანია), ირინა გურევიჩი (გერმანია), ხათუნა ბერიძე (საქართველო), ემზარ ჯგერენაია (საქართველო), ვახტანგ ლიჩელი (საქართველო), რატი სხირტლაძე (საქართველო), ნანა ლოლაძე (საქართველო).

სამეცნიერო საბჭოს მდივანი: სარა დოპიერალა (აშშ)

Editorial Board:

Mariam Kamarauli (Editor-in-Chief), Eka Kvirkvelia (Editor), Mzia Khakhutaishvili, Maia Kuktchishvili, Mariam Rukhadze, Giorgi Jgharkava (Executive Secretary), Mariam Gobianidze, Zviad Zalikian.

სარედაქციო საბჭო:

სარედაქციო საბჭო: მარიამ ყამარაული (მთავარი რედაქტორი), ეკა კვირკველია (რედაქტორი), მზია ხახუტაიშვილი, მაია ქუჭიშვილი, მარიამ რუხაძე, გიორგი ჯღარკავა (ადმინისტრაციული მდივანი), მარიამ გობიანიძე, ზვიად ზალიკიანი.

დიმიტალური
ჰუმანიტარიის
აკადემია

© Academy for Digital Humanities - Georgia

© დიგიტალური ჰუმანიტარიის აკადემია - საქართველო

ISSN 2960-9887 (Online)

Millennium Vol. 3

მილენიუმი, ტომი 3

Content / სარჩევი

I. Digital Rustvelology / დიგიტალური რუსთველოლოგია

Julain Hasche (Frankfurt, Germany) 5

Corpus Linguistic Analysis of Aphorisms in “The Knight in the Panther's Skin”
(A Comparative Study of the Translations into Russian and Ukrainian)

იულიან ჰაშე (ფრანკფურტი, გერმანია)
„ვეფხისტყაოსნის“ აფორიზმების კორპუსლინგვისტური ანალიზი
(რუსული და უკრაინული თარგმანების შედარებითი ანალიზი)
DOI: <https://doi.org/10.62235/mln.3.2025.9356>

Mariam Gobianidze (Frankfurt, Germany) 25

Functional-semantic Analysis of the Particle *ture* in the Aphorisms of “The Knight in the Panther's Skin” and its English Translations

მარიამ გობიანიძე (ფრანკფურტი, გერმანია)
თურე ნაწილაკის ფუნქციურ-სემანტიკური ანალიზი „ვეფხისტყაოსნის“
აფორიზმებსა და მის ინგლისურ თარგმანებში
DOI: <https://doi.org/10.62235/mln.3.2025.9358>

II. Linguistics / ლინგვისტიკა

Mariam Kamarauli (Frankfurt/Hamburg, Germany) 54

New insights into split ergativity in Georgian

მარიამ ყამარაული (ფრანკფურტი/ჰამბურგი, გერმანია)
ახალი მიგნებები ქართული ენის გახლეჩილი ერგატიულობის შესახებ
DOI: <https://doi.org/10.62235/mln.3.2025.9359>

Marina Mjavanadze (Batumi, Georgia) 86

Rhetorical Questions in the Election Speeches of Georgian Politicians

მარინა მჟავანაძე (ბათუმი, საქართველო)
რიტორიკული შეკითხვები ქართველ პოლიტიკოსთა წინასაარჩევნო გამოსვლებში
DOI: <https://doi.org/10.62235/mln.3.2025.9360>

III. Experimental phonetics / ექსპერიმენტული ფონეტიკა

Zurab Okropiridze (Tbilisi, Georgia) 115

Prosodic Constructions of Functional Elements in Georgian

ზურა ოქროპირიძე (თბილისი, საქართველო)
ფუნქციურ ელემენტთა პროსოდიული კონსტრუქციები ქართულში
DOI: <https://doi.org/10.62235/mln.3.2025.9361>

IV. Ethnolinguistic / ეთნოლინგვისტიკა

- Sarah Giese, Carina Dominguez Lopez** (Frankfurt, Germany) 136
Shit, Sibal and Scheiße - Analysis of the Translation of Taboo Language in the German subtitles of the TV-show *All of Us Are Dead*
სარა გიზე, კარინა დომინგეს ლოპესი (ფრანკფურტი, გერმანია)
ენობრივი ტაბუს თარგმანის ანალიზი სატელევიზიო შოუს „ყველა ჩვენგანი მკვდარია“ გერმანულ სუბტიტრებში
DOI: <https://doi.org/10.62235/mln.3.2025.9362>

V. Political Linguistics / პოლიტიკური ლინგვისტიკა

- Tamar Guchua** (Kutaisi, Georgia) 172
Sovietisms: Metaphorical Representation of the Soviet Union (The case of Georgian political discourse)
თამარ გუჩუა (ქუთაისი, საქართველო)
სოვიეტიზმები: საბჭოთა კავშირის მეტაფორული წარმოდგენა (ქართული პოლიტიკური დისკურსის მაგალითზე)
DOI: <https://doi.org/10.62235/mln.3.2025.9363>

VI. Philosophy / ფილოსოფია

- Tornike Lelashvili** (Tbilisi, Georgia) 186
Disinterested Contemplation as a Path to Liberation in Schopenhauer's Philosophy and Its Parallels with Zen Buddhism
თორნიკე ლელაშვილი (თბილისი, საქართველო)
დაუინტერესებელი მჭვრეტელობა, როგორც ხსნის გზა შოპენჰაუერის ფილოსოფიაში და პარალელები ძენ ბუდიზმთან
DOI: <https://doi.org/10.62235/mln.3.2025.9366>

New Insights into Split Ergativity in Georgian

Mariam Kamarauli

(University of Hamburg / University of Frankfurt, Germany)

DOI: <https://doi.org/10.62235/mln.3.2025.9359>

ma.kamarauli@em.uni-frankfurt.de || ORCID: 0009-0006-0404-4424

Abstract: This paper offers a thorough analysis of the Georgian type of split ergativity, a typological phenomenon of languages switching between nominative-accusative and ergative-absolutive alignment systems based on grammatical or semantic circumstances. The study describes the main types of split ergativity across languages, drawing on fundamental typological and theoretical literature, especially Robert M. W. Dixon's (1994) classification of conditioning elements including tense, aspect, person hierarchy, and phrase type. The Georgian language, whose intricate morphological and syntactic structure resists easy binary classification, receives particular attention as a significant example of morphosyntactic alignment variation since it displays several criteria triggering split ergativity such as tense-aspect, verbal class, voice, and control. This paper shows that Georgian is a true example of split ergativity conditioned by overlapping parameters, despite some analyses characterizing it as primarily ergative or active. The debate calls into question long-held beliefs about the function of person-based splits in Georgian that personal pronouns behave differently when it comes to case marking than nouns. This calls for a reconsideration of how person-based alignment is handled. The paper uses empirical data from the largest Georgian language corpus (GNC) to support the analysis, including real-world examples that show how ergative, nominative, and dative case-marking patterns vary among different constructions. In addition to supporting a more complex understanding of Georgian alignment, this corpus-driven approach adds to larger typological and theoretical discussions about the nature of alignment systems and ergativity.

Keywords: Split Ergativity, Corpus Linguistics, Linguistic Typology, Modern Georgian, GNC

1. Introduction

When a language uses multiple systems of morphosyntactic alignment, known as split ergativity, it usually alternates between nominative-accusative and ergative-absolutive patterns based on particular grammatical or semantic conditions. Split ergative languages, which are frequently influenced by tense, aspect, person, clause type, or lexical semantics, display this division in a systematic manner as opposed to languages that continuously display one type of alignment throughout their grammar (Dixon 1994: 70–73). In ergative-absolutive alignment, the subject of an intransitive verb acts like the object of a transitive verb, while the agent of a transitive verb is marked differently. On the other hand, in nominative-accusative alignment, the subject of an intransitive verb matches the subject of a transitive verb, and the object of a

transitive verb is marked differently. Split ergativity is a result of a language using both types of alignment in different parts of its grammar, creating a mixed/hybrid system.

NOMINATIVE-ACCUSATIVE ALIGNMENT			ERGATIVE-ABSOLUTIVE ALIGNMENT		
	SUBJECT/AGENT	PATIENT		SUBJECT/ PATIENT	AGENT
V _{INTR}	nominative	—	V _{INTR}	absolute	—
V _{TR}	nominative	accusative	V _{TR}	absolute	ergative

Table 1: How nominative-accusative and ergative-absolutive alignments work

2. Split ergative systems and their triggers

One of the most widely studied and typologically significant types of split ergativity depends on tense or aspect. For example, in Hindi-Urdu, which is a Indo-Aryan language, the ergative alignment is only used with verbs in the perfective aspect. In this case, the agent of a transitive verb stands in the ergative case (*-ne*). With verbs in the imperfective aspect, the same subjects have zero marking (unmarked nominative) and the objects stand in the accusative case, behaving like a nominative–accusative system (Dixon 1994: 190). According to Dixon, a similar pattern is found in Georgian, a South Caucasian language with ergative alignment of verbs in the aorist (past tense), while the present tense follows a nominative–accusative pattern (Dixon 1994: 72–77).

Another common feature triggering split ergativity is person hierarchy. This means that a language aligns depending on the grammatical person of the verbal subject. In languages like Dyirbal, which is an Australian aboriginal language, pronouns work differently from full noun phrases. For example, first- and second-person pronouns show nominative-accusative alignment, but third-person noun phrases follow the ergative–absolutive pattern (Dixon 1994: 92–94). This kind of person-based split suggests that factors like animacy and discourse prominence may determine the alignment.

The third main trigger for split ergativity is the subject's agentive or semantic qualities, often treated under the terms split-S or active-stative systems. Subjects of volitional or agentive verbs may be marked like transitive agents in these systems, whereas subjects of non-volitional or experiential verbs are marked like patients or objects, depending on their semantic role (Mithun 1991). This pattern, which is particularly prevalent in indigenous languages of the Americas, represents an alignment that is responsive to semantic roles rather than purely syntactic functions.

Both formal-syntactic and typological-functional viewpoints have produced theoretical explanations of split ergativity. According to Dixon (1994), split ergativity is best explained as the outcome of innate tendencies in language evolution and usage from a functionalist perspective. Perfective aspects, for example, are more likely to exhibit ergative marking because they usually indicate completed events with identifiable agents. Imperfective aspects, on the other hand, are characterized by continuous or habitual actions that favour nominative–accusative alignment because they resemble the structure of intransitive clauses (Dixon 1994: 85–92). On the other hand, split ergativity has been attempted to be explained in terms of underlying syntactic structures through formal syntactic approaches, especially within the generative framework. Amy Rose Deal (2016), for example, argues that person-based split ergativity in Nez Percé is syntactic in nature, with first- and second-person subjects triggering different syntactic configurations from third-person ones. Ergativity in this language, according to her, is connected to the licensing of argument features in the syntax rather than just morphological marking.

The significance of interface factors – interactions between syntax, morphology, semantics, and pragmatics – in forming split ergative patterns has also been highlighted in recent work. According to Jessica Coon and Maayan Abenina-Adar (2013), no single explanation is adequate for every instance of split ergativity. Rather, they suggest that distinct morphological (case marking), syntactic (argument structure), and discourse (focus and topicality) alignment mechanisms are responsible for the various kinds of splits. This multifaceted perspective reflects the recognition that split ergativity is not a uniform phenomenon, but rather a cover term for a variety of alignment strategies employed by natural languages. Furthermore, split ergativity frequently arises through historical change, according to diachronic studies. In the case of Hindi-Urdu, the development of aspect-conditioned ergativity can be traced back to Old Indo-Aryan participial constructions, where an ergative case developed as a marker of agentivity in past tense contexts. This system eventually stabilized into the current aspect-based split and became grammaticalized (Dixon 1994: 110–115).

In summary, split ergativity is an intricately nuanced phenomenon that, once again, defies the conventional dual classifications of alignments. It illustrates the functioning relationships of syntax, morphology, semantics, and pragmatics and natural language as a whole, as well as serves as an important proving area for grammatical theories. While many strides have been done in uncovering the conditioning factors and typological patterns of split ergativity, there is

still much work to be done to grasp thoroughly its origins, mechanisms, and theoretical implications.

3. Georgian as an example of split ergativity?

The Georgian language is characterised by many peculiarities and has a lot to offer for, not limited to but including, linguistic analyses. The language is provided with rich morphology, its syntactic structure concerning phrases and sentences is very flexible and from a typological point of view, it provides interesting data for the typological picture of the languages of the world. The latter is of particular relevance to the discussion of Georgian alignment: while some linguists argue for Georgian having an ergative system (e.g., B. G. Hewitt, 1987), others highlight the role of medial constructions. Already Aḡaḡi Šaniḡe (1973) classified Georgian verbs into active, medio-active, medio-passive, and passive types, thereby laying the foundation for later discussions of alignment. On this basis, Alice C. Harris (1990) argued that the behaviour of medial verbs points to an active system, while Dee Ann Holisky (1981) provided a detailed classification of medial and medial-passive verbs, showing that their case-marking patterns cannot be neatly captured by a simple ergative-absolutive or nominative-accusative split. Taken together, these perspectives suggest that Georgian represents a mixed system in terms of its relational language type, namely a symbiosis of an ergative–absolutive system (intransitive subjects and transitive objects are marked for the absolutive case and transitive subjects for the ergative) and a nominative–accusative system (intransitive and transitive subjects are marked for the nominative case and transitive objects for the accusative), which results in split ergativity – or, more precisely, an accusative–ergative system that shifts between the two alignments depending on different factors.

It has to be mentioned that 1) the Georgian case system does not possess an accusative case, both indirect and direct objects are marked for the dative case in present tense (thus, the name dative-ergative or nominative-dative would be more accurate), and 2) depending on the verbal constructions, the subject may be marked for three different cases, namely nominative (e.g. with verbs such as *misvla* ‘to go’ in present tense), dative (e.g. with *verba sentiendi*) or in a split system (subjects of verbs in the present tense marked for the nominative, subjects of verbs in the aorist marked for the ergative, subjects of verbs in the perfect marked for the dative, e.g. *dačera* ‘to write’). As for the latter, Dixon (1994: 70) lists the following factors conditioning split ergativity: a) the semantic nature of the main verb, b) the semantic nature of the core NPs, c) the tense or aspect or mood of the clause, or d) the grammatical status of a clause (main vs. subordinate), and further elaborates that while some languages show just one conditioning

factor, others combine two or more of them. According to Dixon (1994: 106), the latter applies to Georgian, where three of the conditioning factors interrelate, namely

1. the semantic nature of the main verb (e.g. does it denote an activity being controlled by the subject, cf. examples (1a) and (1b)),
2. the semantic nature of the core NPs (are they represented by a noun or pronoun, 1st, 2nd or 3rd person), and
3. the tense or aspect or mood of the clause (for Georgian, this applies to the present, aorist and perfect series, cf. examples (2a) and (2b)).

(1a)	<i>ert-i</i>	<i>kvira</i>	<i>imušava</i>	<i>iliḱo-m</i>	[...]
	one-NOM.SG	week. NOM.SG	work.S3SG.AOR	Iliko-ERG.SG	[...]

‘Iliko worked for one week [...]’ (Nodar Dumbaze, *Me, bebia, iliḱo da ilarioni*)

+ CONTROL

(1b)	<i>cxen-i</i>	<i>ćina</i>	<i>pex-eb-it</i>	<i>daeca</i>	[...]
	horse-NOM.SG	front.INST.SG	leg-PL-INST	fall down.S3SG.AOR	[...]

‘The horse fell down with [its] forelegs [...]’ (Mixeil Žavaxišvili, *Arsena marabdeli*)

- CONTROL

(2a)	<i>lia</i>	<i>ćign-s</i>	<i>ḱitxulobs</i>	<i>ḱirov-is</i>	<i>bağ-ši</i>
	Lia.NOM.SG	book-DAT.SG	read.S3SG.PRES	Kirov-GEN.SG	garden.DAT.SG-in

‘Lia is reading a book in Kirov’s garden.’ (Nodar Dumbaze, *Mziani game*)

PRESENT

(2b)	<i>šesveneba-ze</i>	<i>Leo Maxataze-m</i>	<i>ćaiḱitxa</i>	<i>sia</i>	[...]
	break.DAT.SG-on	Leo Makhatadze-ERG.SG	read.S3SG.AOR	list.NOM.SG	[...]

‘During the break, Leo Makhatadze read the list [...]’ (Revaz Mišvelaze, *Rčeuli txzulebani IV - novelebi*)

AORIST

As for the second conditioning factor for the split, Dixon (1994: 106) writes that “there is a split-S pattern only in the aorist and perfect series and here the 'ergative' marking (on A and Sa) is only found on nouns and third person pronouns, not on first- and second-person pronouns”. This assertion is not quite applicable to the Georgian language, as the first- and second-person

pronouns are not inflected and are used in the same form with nominative, ergative and dative function, cf. (3a–f):

- (3a) *docenṭ-ma* *čanačer-i* *čaiḱitxa* [...]
 lecturer-ERG.SG entry-NOM.SG read.S3SG.AOR [...]

‘The lecturer read the entry [...]’ (Čabua Amirežibi, *Data Tutašxia*)

- (3b) *me* *čaviḱitxe* *mat-i* *mosazreb-eb-i* [...]
 I(*ERG.SG) read.S1SG.AOR their-NOM.SG opinion-PL-NOM [...]

‘I read their opinions [...]’ (Journal *Axali taoba*, 2006)

- (3c) *xalx-s* *ezizḡeba* *egeni*
 people-DAT.SG hate.S3SG.PRES they.NOM.SG

‘People hate them.’ (Giorgi Gvaxaria, *Obama, gurčiani da morčili umravlesoba*)

- (3d) *me* *mezizḡeba* *ertperovneba* [...]
 I(*DAT.SG) hate.S1SG.PRES monotony.NOM.SG [...]

‘I hate monotony [...]’ (Grigol Gegeria, *Gižis aḡsareba*)

- (3e) *ḱac-i* *midis* *aeroḡort-ši* [...]
 man-NOM.SG go.S3SG.PRES airport.DAT.SG-in [...]

‘The man is going to the airport.’ (Journal *Sakartvelos respubliḱa*, 2006)

- (3f) *me* *mivdivar* *om-ši* [...]
 I(*NOM.SG) come.S1SG.PRES war.DAT.SG-in [...]

‘I’m going to war [...]’ (Davit Kartvelišvili, *Iḡo saḡamo, iḡo dila*)

Although first- and second-person pronouns in Georgian appear to lack overt case marking, this phenomenon should not be interpreted as a true absence of inflection. Rather, it can be analysed as a case of syncretism, since the same form is used across different case functions. Dixon (1994: 106) notes that Georgian personal pronouns are not inflected for case; however, corpus evidence suggests otherwise. In particular, examples from the GNC demonstrate that first- and second-person pronouns can be accompanied by appositions, which obligatorily bear the case required by the syntactic context. Thus, even though the pronouns themselves are syncretic,

their grammatical role is recoverable through verbal agreement and through the case marking of appositions, providing indirect but convincing evidence of their case inflection.

- (4) *tkven, kal-eb-i, am-it gvžonixart*
 you(*NOM.SG) woman-PL-NOM this-INST.SG outmatch.S2PL.PRES

mamaḱac-eb-s

man-PL-DAT

‘With this, you women outmatch us men’ (Ilia Čavčavaže, *Otaraant kvrivi*)

- (5) [...] *šen, pirovneba-m unda ecado, rom šen-i*
 [...] you(*ERG.SG) individual-ERG.SG MOD try.S2SG.OPT that your-NOM.SG

ćuxil-i da ṭḱivil-i sxva-s ar moaxvio
 worry-NOM.SG and pain-NOM.SG other-DAT.SG NEG wrap around.S2SG.OPT

‘[...] you, an individual, should try not to impose your worries and pain on others.’ (Journal *Sakartvelo*, 2002)

- (6) *me, advokaṭ-s, 2 saat-i damčirda*
 I(*DAT.SG) lawyer-DAT.SG 2 hour-NOM.SG need.S1SG.AOR

mome zebna adamian-eb-i [...]
 find.S1SG.PLUPERF human-PL-NOM [...]

‘It took me, a lawyer, 2 hours to find people [...]’ (Journal *Rezonansi*, 2005)

Examples (4), (5) and (6) show subject NPs in form of person pronouns (second person plural in (4), second person singular in (5) and first person singular in (6)), which are accompanied by appositions that have the required morphological marking governed by the verb – nominative in (4), ergative in (5) and dative in (6), which argues for person pronouns not having explicit case marking but implicit. The same can be observed for direct objects (examples (7) and (8)) as well as indirect objects (example (9)):

- (7) *ševrḱti, ar movelodi, tu mosḱov-ši*
 startle.S1SG.AOR NEG expect.S1SG.IMPF if Moscow.DAT.SG-in

<i>me,</i>	<i>student-s,</i>	<i>açar-is</i>	<i>saolko komitet-is</i>
I(*DAT.SG)	student-DAT.SG	Adjara-GEN.SG	regional council-GEN.SG

<i>pirvel-i</i>	<i>pir-i</i>	<i>momnaxavda</i>
first-NOM.SG	person-NOM.SG	seek out.S3SG.COND

‘I was startled, I wasn’t expecting that the head of the Adjara regional council would seek out for me, a student, in Moscow.’ (Journal *Sakartvelos respublika*, 2007)

(8) *rogor unda damamtkicos me, tamaz čivčivaze,*
 how MOD approve I(*NOM.SG) Tamaz Tsivtsivadze.NOM.SG

<i>redaktor-is</i>	<i>post-ze</i>	<i>am-a-ve</i>
editor-GEN.SG	post.DAT.SG-on	this.GEN.SG-EMPH.V-FOC

<i>pederaci-is</i>	<i>sabčo-m</i>	[...]
federation-GEN.SG	board-ERG.SG	[...]

‘How should the board of the same federation approve me, Tamaz Tsivtsivadze, for the post of editor [...]?’ (Journal *Liṭeraṭuruli sakartvelo*, 2004)

(9) *me, şumar-s, cal muxl-ze*
 I(*DAT.SG) guest-DAT.SG one.DAT.SG knee.DAT.SG-on

<i>dačokil-i</i>	<i>memsaxureboda</i>	[...]
kneeling-NOM.SG	serve.IMPF.S3SG	

‘He was serving me, the guest, on one knee [...]’ (*Tetri saqelo*, Mixeil Žavaxišvili)

Example (7) shows that *me* ‘I’ functionally represents the dative case indicated by the apposition *student-s*, in examples (8) *me* ‘I’ functionally represents the nominative case through the apposition *tamaz čivčivaze*, and in (9) *şumars*, which is marked for the dative singular, shows that the first-person pronoun *me* ‘I’ functionally represents the dative case. Thus, the distinction between the first-, second- and third-person pronouns cannot be considered a conditioning factor for the split, as the Georgian language does not provide a marking system for first- and second-person pronouns but implies the case assignment.

Another factor to be reviewed is control. While there is a significant tendency of control verbs conditioning the split in the aorist, there are also some control verbs which do not, cf. (10a), (10b) and (10c).

- (10a) *tamaz-i* *dažda* [...] + CONTROL
 Tamaz-NOM.SG sit down.AOR.S3SG [...] + CONTROL
 ‘Tamaz sat down [...]’ (Nodar Dumbaze, *Me vxedav mzes*)

- (10b) *abu* *daçva* [...] + CONTROL
 Abu.NOM.SG lay down.AOR.S3SG [...] + CONTROL
 ‘Abu laid down.’ (Vaxo Mosiašvili, *24-e saati/šen kriste xar*)

- (10c) *maia čiburdanize-m* *daisvena* + CONTROL
 Maia Chiburdanidze-ERG.SG rest.AOR.S3SG
 ‘Maia Chiburdanidze rested.’ (Journal *Sarbieli*, 2007)

All three verbs *ždoma* ‘to sit down’, *çola* ‘to lay down’ and *dasvenebe* ‘to rest’ are control verbs but only *dasvenebe* governs the ergative case for its subject.

4. Classification of Georgian verbs: Šaniže and Holisky

For a thorough analysis of the Georgian alignment system, Šaniže’s and Holisky’s classifications of Georgian verbs are especially significant since they show how morphological case marking interacts with semantic differences across verbal classes. Šaniže’s categorization of medial verbs into medio-active and medio-passive forms show that finer voice-related categories mediate alignment in Georgian, which cannot be reduced to a straightforward opposition between ergative and accusative systems. Even semantically intransitive predicates may adhere to the paradigms of transitive verbs, as demonstrated by Holisky’s identification of medial verbs as a productive subclass of class I (see Table 3; according to Holisky, class I verbs contain transitives, actives and medials). This expands the applicability of alignment alternations into domains that are not typically associated with transitivity. When combined, these frameworks offer the essential starting point for a methodical examination of the categorization of Georgian verbs and the way in which alignment is determined by their argument structure.

Akaki Šaniže (1973: 470ff.) proposes a middle-voice typology with two subcategories: medio-active and medio-passive. Šaniže further differentiates these based on the nature of the action and how the subject aligns morphologically.

Category	Voice type	Semantic characteristics	Case marking of subject	Objects / complements
Medio-active verbs	Middle-voice, agentive	Dynamic, self-oriented or internally directed actions; subject acts upon itself or performs an action without an external patient, often atelic.	Typically nominative in present, ergative in aorist	No true object (monovalent). May take adjuncts.
Medio-passive verbs	Middle-voice, non-agentive	Stative or passive-like; subject undergoes a state or condition rather than initiating an action.	Often dative, though some remain nominative in all screeves.	No external agent; if a theme ¹ is expressed, it appears in nominative.

Table 2: Classification of medio-active and medio-passive verbs according to Šaniže

Intransitives that convey self-initiated, dynamic, atelic actions are examples of medio-active verbs. They usually retain active-like case marking, which means they have a nominative subject and no explicit object, and are semantically similar to active verbs. Medio-passive verbs, by contrast, express stative or passive conditions without an active counterpart. These forms tend to adopt inversion-like case marking, where a dative subject replaces the nominative and the theme, if expressed, appears in the nominative (Žorbenaze 1975: 6). The typological relationship between medio-passive verbs and inversion structures implies that they use the same underlying morphological alignment seen in the Georgian perfect series - making medio-passive verbs functionally aligned with passive or middle constructions marked by datives - even though Šaniže himself did not specifically describe the case patterns.

A little bit later, in her thorough examination of Georgian medial verbs, Dee Ann Holisky (1981) contended that, in spite of their intransitive morphology, they belong to a coherent, productive class with agentive, atelic semantics. Medials like *qeps* ('barks'), *goravs* ('rolls'), and *mušaobs* ('works') systematically align with transitive class I verbs in their case marking

¹ The theta role *theme* describes the person who/the entity that, usually without initiating it, goes through, experiences, or is impacted by the action or state that the predicate describes.

and agreement, according to Holisky's copious evidence, which includes informant judgments and morphological patterns (Holisky 1981: 116–117) (summary of Holisky's classification provided below in Table 3).

Class	Type	Case marking (Series I – Present/Future)	Case marking (Series II – Aorist)	Case marking (Series III – Perfect)
I	Transitive / Active (+ “Medials”)	Subject = NOM Object = DAT	Subject = ERG Object = NOM	Subject = DAT Object = NOM (“inversion”)
II	Intransitive / Stative	Subject = NOM	Subject = NOM	Subject = NOM
III	Indirect / Experiencer	Experiencer = DAT Theme = NOM	Experiencer = DAT Theme = NOM	Experiencer = DAT Theme = NOM
IV	Locative / Existential	Subject often = DAT/LOC	Subject often = DAT/LOC	Subject often = DAT/LOC

Table 3: Holisky's Classification of Georgian Verbs (Holisky 1981, 116–118)

According to Holisky, medial verbs (class I) take a nominative subject in the present/future series, and any object-like argument would appear in the dative, replicating transitive patterns. Similar to active transitive constructions, the subject in the aorist series is ergative, and any derived object appears in the nominative (Holisky 1981: 117–118). She argues that because the case marking of arguments of medial verbs corresponds with active-transitive classes, they are not exceptions but rather essential to comprehending Georgian alignment.

5. Possible alignments in Georgian

The following part of this paper contains the analysis of possible alignments in Georgian, considering verbs of different valency (avalent, monovalent, divalent, trivalent and quadrivalent verbs), from different screeves (present vs. aorist), the factor of control and the theta roles of the arguments of those verbs.

a) Avalent verbs

Avalent verbs, sometimes referred to as zero-valent verbs, are verbs that can be used in grammatically correct sentences without the use of any arguments such as subjects or objects.

These verbs often describe weather phenomena or natural events, such as *čvima* ‘to rain’ and *gamodareba* ‘to clear up’, both of which have no theta roles and are not control verbs:

- (11) *soxum-ši* *dge-s* *čvims.*
 Sukhumi.DAT.SG-in today-DAT.SG rains.S3SG.PRES

‘It’s raining today in Sukhumi.’ (Eka Ketevanišvili, *Ak nu dadgebit*)

- (12) *dge-s* *samžer* *ičvima* *da*
 today-DAT.SG thrice rains.S3SG.AOR and

samžer *gamoidara*
 thrice clear up.S3SG.AOR

‘Today it rained thrice and [the sky] cleared up thrice.’ (Nodar Dumbaze, *Mziani game*)

čvima ‘to rain’/ *gamodareba* ‘to clear up’: <no theta roles> - CONTROL

b) Monovalent verbs

Monovalent verbs require only one argument, namely a subject, and do not take an object. Examples (13) and (14) show the verb *ždoma* ‘to sit’ (theta role: agent; non-control verb) in present and aorist tense where the subject/agent remains in the nominative, irrespective of tense.

b.1. Present – Aorist: NOM – NOM

- (13) *čina* *otax-ši* *sam-i* *policiel-i* *zis*
 front.DAT.SG room.DAT.SG-in three-NOM.SG officer-NOM.SG sit.S3SG.PRES

‘Three officers are sitting in the front room.’ (Čabua Amirežibi, *Data Tutašxia*)

- (14) *tabisonašvil-i* *martla-c* *avian-ze* *ižda*
 Tabisonashvili.NOM.SG really-FOC balcony.DAT.SG-on sit.S3SG.AOR

‘Tabisonashvili really sat on the balcony.’ (Čabua Amirežibi, *Data Tutašxia*)

ždoma ‘to sit’: <agent> + CONTROL

b.2. Present – Aorist: DAT – ERG

Other verbs like *zineba* ‘to sleep’ (theta role: experiencer; ambivalent verb with respect to control) require the dative case for their subject in the present tense (15) and the ergative case in the aorist (16):

- (15) *čem-s upros da-3ma-s szinavs*
 my-DAT.SG older-DAT.SG sibling-DAT.SG sleep.S3SG.PRES

‘My older siblings are sleeping.’ (Rezo Čeišvili, *Karebis dabruneba*)

- (16) *deda-čem-ma čem-s gverd-it daižina*
 mother-my-ERG.SG my-DAT.SG side-INST.SG sleep.S3SG.AOR

‘My mother slept beside me.’ (tavisupleba.org, *Kristine robakize - mxaṭvari, ilustratori*)

zineba ‘to sleep’: <experiencer> ~ CONTROL

In the present, the verb *zineba* does not represent a control verb but in the aorist, the verb implies the controlled action of going to bed with the goal of sleeping, so the verb is more agentive in the aorist than in the present.

b.3. Coordinative sentences

The governed case can deviate from the actual case marking, which holds true (and even constitutes the rule) for coordinative sentences; e.g. agent/subject of *zineba* ‘to sleep’ in (17) is marked for the nominative case in the aorist. As the verb *gadabruneba* ‘to turn’ is of the kind shown in b.1. and is placed first, the subject abides by the government of the first placed verb and does not need to be reintroduced in the ergative:

- (17) *amberki kedl-is-ken gadabrunda da daižina*
 Amberk.NOM.SG wall-GEN.SG-to turn.S3SG.AOR and sleep.S3SG.AOR

‘Amberki turned to the wall and slept.’ (Revaz Mišvelaze, *Rčeuli txzulebani III - novelebi*)

c) Divalent verbs: Subject – Direct Object

I here differentiate between different types of verbs: verbs with subjects and direct objects, verbs with subjects and indirect objects, and special cases.

c.1. Present – Aorist: [NOM + DAT] – [ERG + NOM]

The most classic alignment in Georgian (which is also always used to showcase the split system) is demonstrated in (18) and (19): in the present tense, the subject of *damzadeba* (agent/source – theme, control verb) is marked for the nominative and the direct object for the dative, whereas in the aorist, the subject is marked for the ergative and the object for the nominative.

- (18) *ik deda nino sadil-s amzadebs*
 there mother.NOM.SG Nino.NOM.SG dinner-DAT.SG prepare.s3sg.pres

‘There, mother Nino prepares the dinner.’ (Grigol Robakize, *Gvelis perangi*)

(19)	<i>mat-i</i>	<i>šekvet-is</i>	<i>šesabamisad</i>	<i>karxana-m</i>	45
	their-NOM.SG	order-GEN.SG	in accordance with	factory-ERG.SG	45

<i>specialur-i</i>	<i>avtomobil-i</i>	<i>daamzada.</i>
special-NOM.SG	vehicle- NOM.SG	prepare.s3sg.aor

‘In accordance with their order, the factory produced 45 special vehicles.’ (Journal *Moambe*, 2001)

damzadeba ‘to prepare’: <agent/source, theme>

+ CONTROL

c.2. Present – Aorist: [DAT + NOM] – [DAT + NOM]

The examples (20) and (21) showcase another possibility of alignment for verbs with direct objects: the *verbum sentiendi* *ṭkena* ‘to hurt’ governs its logical subject, which is morphologically the object, in the dative whereas the logical object, which is morphologically the subject, stands in the nominative – this alignment remains in the present as well as in the aorist.

(20)	<i>ḱac-s</i>	<i>gul-i</i>	<i>sṭḱiva</i>
	man-DAT.SG	heart-NOM.SG	hurt.S3SG.PRES

‘The man has heart ache.’ (Lela Metreveli, “*Xedvis ḱutxeebi*”)

(21)	<i>parnaoz-s</i>	<i>ḱiser-i</i>	<i>eṭḱima</i>	<i>da</i>
	Parnaoz- DAT.SG	neck-NOM.SG	ache.S3SG.AOR	and

esiamovna

be pleased.S3SG.AOR

‘Parnaoz's neck hurt and he enjoyed it.’ (Otar Čilaže, *Gzaze erti ḱaci midioda*)

ṭkena ‘to hurt’: <experiencer, source>

- CONTROL

d) Divalent verbs: Subject – Indirect Object

d.1. Present – Aorist: [NOM + DAT] – [ERG + DAT]

The alignments shown in (22) and (23) are quite typical for Georgian verbs that take indirect objects: while the subject/agent partakes in the split (nominative marking in the present and ergative in the aorist), the indirect object remains for both cases in the same case, namely the dative, shown here on the example of *mzera* ‘to watch’ (theta roles: agent-theme, control verb):

- (22) *dodo ironi-it umzers niḱa-s mokmedeba-s*
Dodo.NOM.SG irony-INST.SG watch.S3SG.PRES Nika-GEN.SG action-DAT.SG

‘Dodo watches Nika's actions with irony.’ (Tamaz Metreveli, *Kalculobis penomeni*)

- (23) *ert sagamo-s levan-ma didxan-s*
one.DAT.SG evening.DAT.SG Levan-ERG.SG long time-DAT.SG

umzira sopio-s
stare.S3SG.AOR Sopio-DAT.SG

‘One evening, Levan stared at Sopio for a long time.’ (Egnaḱe Ninošvili, *Kriṣtine*)

mzera ‘to stare/watch’: <agent, theme>

+ CONTROL

d.2. Present – Aorist: [DAT + GEN] – [DAT + GEN]

The other possible alignment for verbs with indirect objects is dative-genitive, which remains the same irrespective of tense; this is demonstrated with the verb *šešineba* ‘to fear’ (theta roles: experiencer, stimulus, non-control verb):

- (24) *raṭi-s raḡac-raḡaceeb-is eṣinia*
Rati-DAT.SG some things-GEN.SG fear.S3SG.PRES

‘Rati is afraid of some things.’ (Nino Tarxnišvili, “*Arabestseleri*” *Raṭi*)

- (25) *ubralod xalx-s siaxl-is šeēšinda*
simply people-DAT.SG novelty-GEN.SG fear.S3SG.AOR

‘People were just afraid of the new.’ (Journal *Axali taoba*, 2000)

šešineba ‘to fear’: <experiencer, stimulus>

- CONTROL

As shown in (24) and (25), the subject of the *verbum sentiendi* *šešineba* ‘to fear’, which occupies the theta role of experiencer, is marked for the dative in the present and aorist tense. This goes for some other *verba sentiendi* as well, such as *ṭḱena* ‘to ache’.

e) Divalent verbs: Special cases

There are several special cases that defy easy classification, even though Georgian verb classes typically adhere to established patterns of case alignment. These verbs exhibit peculiar argument-marking behavior rather than the expected alignment shown in c.1. and d.1. Verbs with experiencer subjects or verbs with passive morphology are examples of such exceptions.

Because they demonstrate the limitations of general alignment rules and the complex interactions between syntax, semantics, and morphology in the Georgian verbal system, it is imperative to examine these irregular patterns.

e.1. Present – Aorist: [DAT + NOM] – [ERG + NOM]

The first special case to be dealt with here is the verb *miqvana* ‘to bring’ (theta roles: agent-theme, control verb). This verb is quite peculiar as 1) the stem of the verb in the present *-qav-* (as shown in (20)) is from the verb *qola* ‘to have’, combined with the preverb *mi-*; the logical subject of *qola* ‘to have’ stands in the dative, the logical object in the nominative - *miqvana* maintained the dative-nominative alignment but changed to ergative-nominative alignment in the aorist, 2) the stem of the verb is suppletive, cf. *-qav-* (20) vs. *-qvan-* (21), and 3) other verbs from the same semantic verb class, such as *catreva* ‘to drag away’ mark their subjects/agents in the nominative.

(20)	<i>policiel-s</i>	<i>saxl-ši</i>	<i>mihqavs</i>	<i>mtvral-i</i>
	policeman-DAT.SG	house.DAT.SG-in	bring.S3SG.PRES	drunk-NOM.SG

‘The policeman brings the drunk home.’ (Journal *Dilis gazeti*, 2000)

(21)	<i>čoçkolaur-i</i>	<i>ačiḡo-m</i>	<i>saxl-ši</i>	<i>miiqvana</i>
	Tsotskolauri-NOM.SG	Achiko-ERG.SG	house.DAT.SG-in	bring.S3SG.AOR

‘Achiko brought Tsotskolauri home.’ (Journal *Axali 7 dḡe*, 2002)

miqvana ‘to take/accompany’: <agent, theme> + CONTROL

e.2. Present – Aorist: [NOM + DAT] – [NOM + DAT]

Certain Georgian verbs demonstrate a striking mismatch between their semantic roles and their morphological conjugation patterns, e.g. *mopereba* ‘to stroke/caress’, which clearly encodes an active, volitional action with an agent acting upon a patient, yet is conjugated with a passive paradigm:

(26)	[...]	<i>albert-i</i>	<i>mxar-ze</i>	<i>epereba</i>	<i>mari-s</i>
	[...]	Albert-NOM.SG	shoulder.DAT.SG-on	stroke.S3SG.PRES	Mari-DAT.SG

‘[...] Albert strokes Mari on the shoulder.’ (Davit Kartvelišvili, *Ramdenime minišneba*)

(27)	<i>bič-i</i>	<i>bebia-s</i>	<i>moepera</i>	<i>da</i>
	boy-NOM.SG	grandmother-DAT.SG	stroke.S3SG.AOR	and

<i>ezo-ši</i>	<i>satamašo-d</i>	<i>gaikca</i>
yard.DAT.SG-in	playing-ADV.SG	run.S3SG.AOR

‘The boy stroked his grandmother and ran to play in the yard.’ (Bačo Ҕvirtia, Bavšvi)

mopereba ‘to stroke/caress’: <agent, theme>

+ CONTROL

These examples deserve particular attention, as the subject/agent – normally expected to appear in the ergative in the aorist – shows nominative case in both the present and the aorist. Even if the verb *mopereba* ‘to caress/stroke’ is classified as a passive verb because the verb uses the passive verbal paradigm, semantically speaking, it is evident that this verb is active as the agent carries out the action with volition and control. This can also be proven by two further argumentations:

1) Only verbs with the *e*-passive and the *i*-passive can be considered true passive verbs:

(28a)	<i>luḡa</i>	<i>uxaṭavs</i>	<i>mariam-s</i>	<i>surat-s</i>
	Luka.NOM.SG	draw.S3SG.PRES	Mariam-DAT.SG	picture-DAT.SG

‘Luka is drawing a picture for Mariam.’ (M.K.)²

ACTIVE

(28b)	<i>mariam-s</i>	<i>surat-i</i>	<i>exaṭeba</i>
	Mariam-DAT.SG	picture-NOM.SG	draw.S3SG.PRES

‘A picture is drawn for Mariam.’ (M.K.)

e-PASSIVE

(28c)	<i>mariam-is</i>	<i>surat-i</i>	<i>ixṭeba</i>
	Mariam-GEN.SG	picture-NOM.SG	draw.S3SG.PRES

‘A picture is drawn for/of Mariam.’ (M.K.)

i-PASSIVE

This is not true for *mopereba* – only the *e*-passive form is possible.

2) A passivized sentence can be transformed back into an active sentence, cf. (26b) and (26a), whereas examples (24) and (25) cannot. This leads to the conclusion that verbs like *mopereba* represent pseudo-passive verbs.

The same can be observed with other verbs like *smena* ‘to hear’ (*verbum sentiendi*, theta-roles: experiencer-stimulus, control verb) but in this case, the alignment shows [DAT + NOM] for both the present as well as the aorist (examples (29) and (30)); the verb can also have the meaning of ‘to understand’ (example (31)) but in this case, the alignment changes to [DAT + GEN]³ in the present and does not have an aorist form:

² Examples marked with M.K. are constructed by me to show the functionality of some NP elements.

³ The results of a search in the GNC using the command [features=(“N” “Gen”)] + “esmis” show that the combination of the verb *smena* with the genitive only occurs when the meaning is “to understand”.

- (29)

<i>maḱa-s</i>	<i>tazo-s</i>	<i>pex-is</i>	<i>xma</i>	<i>esmis</i>
Maka-DAT.SG	Tazo-GEN.SG	foot-GEN.SG	voice.NOM.SG	hear.S3SG.PRES

‘Maka hears the sound of Tazo’s steps.’ (Davit Kartvelišvili, *Iqo saḡamo iqo dila*)

- (30)

<i>niḱa-s</i>	<i>eliso-s</i>	<i>xma</i>	<i>moesma</i>
Nika-DAT.SG	Eliso-GEN.SG	voice.NOM.SG	hear.s3sg.aor

‘Nika heard Eliso’s voice.’ (Tamaz Meṭreveli, *Veluri čablis xeivani*)
smena ‘to hear’: <experiencer, stimulus>

- (31)

<i>am</i>	<i>ṭip-is</i>	<i>adamian-s</i>	<i>upro</i>	<i>esmis</i>
this.DAT.SG	type-GEN.SG	human-DAT.SG	more	understand.S3SG.PRES

<i>kartvel-is</i>
Georgian-GEN.SG

‘This type of person understands a Georgian more.’ (Journal *Arili*, 2001)

smena ‘to understand’: <experiencer, stimulus>

+ CONTROL

It should be noted additionally, that the subjects in (29), (30) and (31) (marked in grey) are logically subjects but morpho-syntactically direct objects. As for the objects (marked in light orange), in (29) and (30) they are logically direct objects but morpho-syntactically subjects, whereas the object in (31) is morpho-syntactically an oblique object in the genitive.

e.3. Present: [ERG + NOM]

Two verbs are quite particular in the Georgian language: *učqeba* (34/35) and *codna* (36/37), which can both be translated to ‘to know’ and are thus cognitive verbs. Two features make these verbs striking: 1) they lack an aorist but exhibit an imperfective form, and 2) their subjects are marked with the ergative in the present:

- (34)

<i>xevsureb-ma,</i>	<i>ra tkma unda,</i>	<i>žer</i>	<i>ar</i>	<i>učqian</i>
Khevsurian-ERG.SG	of course	yet	NEG	know.S3PL.PRES

<i>simartle</i>	[...]
truth.NOM.SG	[...]

‘The Khevsurians, of course, don’t know the truth yet [...]’ (Journal *Saguramo*, 2002)

- (35) [...] *mṭer-ma-c* *učqoda* *rustav-is*
 [...] enemy-ERG.SG-FOC know.S3PL.IMPF Rustavi-GEN.SG

mnišvneloba [...]
 importance.NOM.SG [...]

‘[...] even the enemy knew the importance of Rustavi [...]’ (Journal *Sakartvelos respublika*, 2014)

učqeba ‘to know’: <experiencer, theme>

- CONTROL

- (36) *mtel-ma* *sakartvelo-m* *icis* *mis-i*
 whole-ERG.SG Georgia-ERG.SG know.S3SG.PRES his-NOM.SG

vinaoba [...]
 identity.NOM.SG [...]

- (37) *niḳa-m* *icoda* *tevzaoba*
 Nika-ERG.SG know.S3SG.IMPF fishing.NOM.SG

‘Nika knew how to fish.’ (Tamaz Metreveli, *Veluri čablis xeivani*)

‘The whole Georgia knows his identity [...]’ (Journal *Axali taoba*, 2002)

codna ‘to know’: <experiencer, theme>

- CONTROL

f) Trivalent verbs

In addition to a-, mono- and bivalent verbs (as demonstrated in a), b), c), d) and e)), Georgian also possesses trivalent verbs, which require three core arguments, typically involving an agent, a theme, and a recipient/goal, and most often realized with verbs of giving, showing, or communication. The existence of such verbs is especially important for this paper, as their structures reveal how Georgian distributes nominatives, ergatives, and datives within a single clause.

f.1. Present – Aorist: [NOM + DAT + DAT] – [ERG + DAT + NOM]

The alignment presented in (38) and (39) would be quite typical for Georgian trivalent verbs: while there is no difference in case marking between the direct and indirect objects in the present (differentiation is performed on the semantic and logical levels), the direct object is marked with the nominative in the aorist while the indirect object stays in the same case, dative.

(38)	<i>tu ert</i> if one.DAT.SG	<i>dge-ši,</i> day.DAT.SG-in	<i>adamian-i</i> human-NOM.SG	<i>koneba-s</i> property-DAT.SG
	<i>saxelmčimpo-s</i> government-DAT.SG	<i>čuknis</i> present.S3SG.PRES	<i>es</i> this.NOM.SG	<i>kitxva-s</i> question-DAT.SG
	<i>ičvevs</i> evoke.S3SG.PRES	[...] [...]		

‘If in one day, a person gives away [theirs] property to the state, this raises questions [...]’
(Journal *Sakartvelos respublika*, *Nacionalebs cipri “5” cudad šemoubrundat*, 2014)

(39)	<i>biza-m</i> uncle-ERG.SG	<i>ačuka</i> present.S3SG.AOR	<i>tinano-s</i> Tinano-DAT.SG	<i>es</i> this.NOM.SG
	<i>nivt-i,</i> object-NOM.SG	<i>om-i-dan</i> war-INST.SG-from	<i>rom</i> when	<i>dabrunda,</i> return.S3SG.AOR
				<i>mašin</i> then

‘Uncle gifted this object to Tinano then, when he returned from war.’ (Vasil Barnovi, *Isnīs ciskari*)

čukeba ‘to gift’: <agent, patient, recipient>

+ CONTROL

f.2. Present – Aorist: [NOM + DAT + DAT] – [NOM + DAT + DAT]

A very peculiar and unique case is represented by the verb *dapireba* ‘to promise’, which is the only trivalent verb found in the GNC that maintains the same alignment in the present (40) as in the aorist tense (41): the subject stands in the nominative, the direct object in the dative and the indirect object as well.

(40)	<i>amis</i> this.GEN.SG	<i>sanacvlod,</i> instead	<i>dgebuadze</i> Dgebuadze.NOM.SG	<i>mas</i> he.DAT.SG	<i>tavisupleba-s</i> freedom-DAT.SG
	<i>pirdeba</i> promise.S3SG.PRES				

‘In exchange, Dgebuadze promises him freedom.’ (civil.ge, *Saṭelepono saubris čanačeri bačo axalaiaze šetēvis morigi sababi xdeba*, 2007)

(41)	[...]	<i>tavis</i>	<i>dro-ze,</i>	<i>polonet-i</i>	<i>ruset-s</i>
	[...]	own.DAT.SG	time.DAT.SG-on	Poland-NOM.SG	Russia-DAT.SG

<i>megobroba-s-a-c</i>	<i>dapirda</i>	[...]
friendship-DAT.SG-EMPH.V-DOC	promise.S3SG.AOR	[...]

‘[...] at that time, Poland even promised friendship to Russia [...]’

dapireba ‘to promise’: <agent, recipient, theme>

g) Quadrivalent verbs

Beyond trivalent verbs, Georgian can also form quadrivalent constructions, though these typically arise through voice alternations such as causativisation. The example (42a) shows one of rarely used verbal form of verbs, namely *mičmie*. These types of constructions contain subjects, which is the causer, object, which is the causee, *čems cxens* ‘to my horse’, which is the indirect object and *simindi* ‘corn’, which is the direct object. This example was the only one in the GNC, which had more than one argument realised. If structurally reconstructed, the sentence as shown in (42b) transforms into a matrix sentence, containing a main clause (*I order you*) and a dependent clause (*you feed my horse corn*).

(42a)	[...]	<i>čem-s</i>	<i>cxen-s</i>	<i>simind-i</i>	<i>m-i-čmie</i>	[...]
	[...]	my-DAT.SG	horse-DAT.SG	corn-NOM.SG	feed.S2SG.IMP	[...]

‘...Make sure you feed my horse corn for me. (lit. [you] feed my horse corn [me]...)’ (Niķo Lortkipanize, *Marad da marad!*)

(42b)	<i>me</i>	<i>šen</i>	<i>gavaleb,</i>	<i>rom</i>	<i>čem-s</i>
	I.(NOM.SG)	you.(DAT.SG)	instruct.S1SG.PRES	that	my-DAT.SG

<i>cxen-s</i>	<i>simind-i</i>	<i>ačamo</i>
horse-DAT.SG	corn-NOM.SG	feed.S2SG.COND

‘I instruct you that you feed my horse corn.’

5. Analysis

If searched in the GNC (subcorpora of Modern Georgian and GRC) for frequency according to their valency, the majority of Georgian verbs are divalent with direct objects (10.301.704 hits):⁴

⁴ Comparison of the commands [features = ("V" "<Null>")], [features = ("V" "<S >")], [features = ("V" "<S-DO>")], [features = ("V" "<S-IO>")] and [features = ("V" "<S-DO-IO>")]

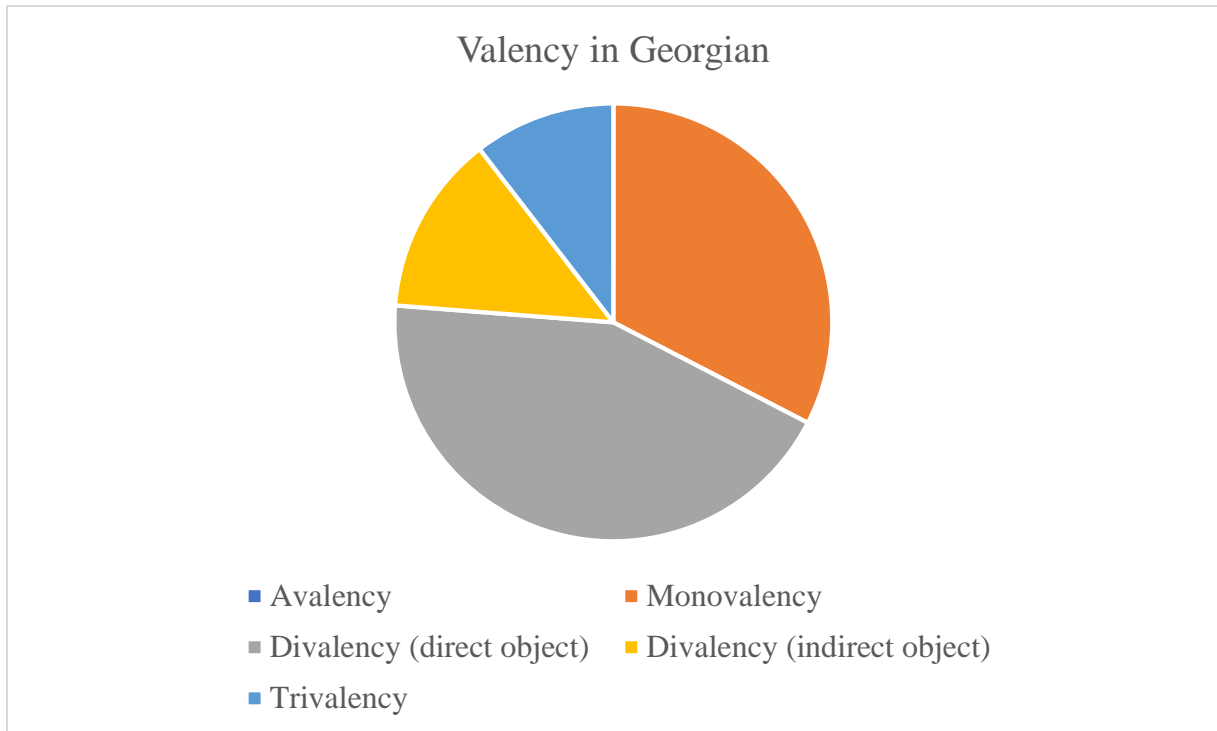

Figure 1: Visualisation of which valency type the most frequent is

The second-most frequent valency type are monovalent verbs with 7.689.198 hits, followed by divalent verbs with indirect objects (3.140.342 hits), trivalent verbs (2.468.774 hits) and lastly avalent verbs, which are so small in numbers that they are not visible in the diagram (3479 hits).

As for the most frequent case markings for subjects and objects, the following Tables show the distribution of cases according to the valency; Table 4 for the present and Table 5 for the aorist:

	Alignment type I	Alignment type II	Alignment type III
Monovalent	NOM: 2.678.443 hits ⁵	DAT: 5.581 hits ⁶	—
Divalent (direct object)	NOM-DAT: 2.001.729 hits ⁷	DAT-NOM: 1.287.910 hits ⁸	ERG-NOM: 187.057 hits ⁹
Divalent (indirect object)	NOM-DAT: 1.030.227 hits ¹⁰	DAT-GEN: 15.565 hits ¹¹	—
Trivalent	NOM-DAT-DAT: 486.125 hits ¹²	—	—

Table 4: Alignment according to the verbal valency in present tense

⁵ Command: [features = ("Pres" "<S:Nom>" "V" "<S>")]

⁶ Command: [features = ("Pres" "<S:Dat>" "V" "<S>")]

⁷ Command: [features = ("Pres" "<DO:Dat>" "<S:Nom>" "V" "<S-DO>")]

⁸ Command: [features = ("Pres" "<DO:Nom>" "<S:Dat>" "V" "<S-DO>")]

⁹ Command: [features = ("Pres" "<DO:Nom>" "<S:Erg>" "V" "<S-DO>")]

¹⁰ Command: [features = ("Pres" "<IO:Dat>" "<S:Nom>" "V" "<S-IO>")]

¹¹ Command: [features = ("Pres" "<IO:Gen>" "<S:Dat>" "V" "<S-IO>")]

¹² Command: [features = ("<S:Nom>" "<S-DO-IO>" "V" "<IO:Dat>" "Pres" "<DO:Dat>")]

	Alignment type I	Alignment type II	Alignment type III
Monovalent	NOM: 2.180.275 hits ¹³	ERG: 190.654 hits ¹⁴	—
Divalent (direct object)	ERG-NOM: 3.068.931 hits ¹⁵	—	—
Divalent (indirect object)	ERG-DAT: 208.233 hits ¹⁶	NOM-DAT: 769.459 hits ¹⁷	DAT-GEN: 2.692 hits ¹⁸
Trivalent	ERG-DAT-NOM: 1.124.622 hits ¹⁹	NOM-DAT-DAT: 6.306 hits ²⁰	—

Table 5: Alignment according to the verbal valency in aorist tense²¹

There is an obvious preference of one case assigned to the subject of monovalent verbs, irrespective of tense, namely, the nominative. As for divalent verbs, those with direct objects are more frequent than those with indirect objects, NOM-DAT and ERG-NOM being the most frequent for verbs with direct objects in the present and aorist whereas NOM-DAT and ERG-DAT are the most frequent alignments for verbs with indirect objects in the present and aorist. The rarest alignment for arguments of trivalent verbs in aorist is NOM-DAT-DAT with only 6.306 hits, which is by far exceeded by the most frequent alignment, ERG-DAT-NOM with 1.124.622 hits.

6. Conclusion and outlook

This paper has demonstrated that Georgian presents an exceptionally rich and multifaceted case of split ergativity, defying attempts at a simple typological categorization. Far from being a straightforward ergative or active language, Georgian exhibits a complex interplay of two alignment patterns (even if it does not even fully conform to either alignment pattern as there is no accusative nor absolutive case in Georgian).

¹³ Command: [features = ("Aor" "<S:Nom>" "V" "<S>")]

¹⁴ Command: [features = ("Aor" "<S:Erg>" "V" "<S>")]

¹⁵ Command: [features = ("Aor" "<DO:Nom>" "<S:Erg>" "V" "<S-DO>")]

¹⁶ Command: [features = ("Aor" "<IO:Dat>" "<S:Erg>" "V" "<S-IO>")]

¹⁷ Command: [features = ("Aor" "<IO:Dat>" "<S:Nom>" "V" "<S-IO>")]

¹⁸ Command: [features = ("Aor" "<IO:Gen>" "<S:Dat>" "V" "<S-IO>")]

¹⁹ Command: [features = ("<S:Erg>" "<S-DO-IO>" "V" "<IO:Dat>" "Pres" "<DO:Nom>")]

²⁰ Command: [features = ("<S:Nom>" "<S-DO-IO>" "V" "<IO:Dat>" "Pres" "<DO:Dat>")]

²¹ I am aware that some of the alignment variants discussed in this paper are missing from the table - the selection was made based on the variants available in the GNC.

	subject		direct object		indirect object		
	present	aorist	present	aorist	present	aorist	
avalent	—	—	—	—	—	—	<i>čvima</i> ‘to rain’
monovalent	NOM	NOM	—	—	—	—	<i>ždoma</i> ‘to sit’
	DAT	ERG	—	—	—	—	<i>zineba</i> ‘to sleep’
divalent	NOM	ERG	DAT	NOM	—	—	<i>damzadeba</i> ‘to prepare’
	DAT	DAT	NOM	NOM	—	—	<i>tkenā</i> ‘to hurt’
	NOM	ERG	—	—	DAT	DAT	<i>mzera</i> ‘to stare/watch’
	DAT	DAT	—	—	GEN	GEN	<i>šēšineba</i> ‘to fear’
divalent – special cases	NOM	NOM	DAT	DAT	—	—	<i>mopereba</i> ‘to stroke/caress’
	DAT	ERG	NOM	NOM	—	—	<i>miqvana</i> ‘to take away/accompany’
	ERG	—	NOM	—	—	—	<i>codna</i> ‘to know’
trivalent	NOM	ERG	DAT	NOM	DAT	DAT	<i>čukeba</i> ‘to gift’
	NOM	NOM	DAT	DAT	DAT	DAT	<i>dapireba</i> ‘to promise’

Table 6: Summary of possible alignments discussed in this paper

The factors that have been identified as the cause of the split in Georgian in previous literature have been shown to not exactly match the actual triggers: transitivity, first-, second-, or third-person pronouns, tense, or control cannot be identified as a consistent cause of the split. Importantly, the Georgian National Corpus has provided evidence that this system functions as a continuum of potential alignments rather than a binary split, with significant variation among constructions.

Although the contrast between the ergative-nominative patterns in the aorist and the nominative-dative patterns in the present is very noticeable, the analysis has demonstrated that the split in Georgian is not solely tense-based. Equally important is the conditioning function of verbal semantics, specifically the differences between agentive and experiencer subjects, as well as between control and non-control predicates. Additionally, because special verb classes like *verba sentiendi* and pseudo-passives maintain non-canonical alignment patterns across

tense series, the study emphasizes the significance of taking these factors into account. Furthermore, the ergative marking of subjects in some present-tense cognitive verbs calls established split ergativity models into question and emphasizes the necessity of taking uncommon alignment combinations into consideration.

According to the GNC, canonical split patterns (NOM-DAT in the present, ERG-NOM in the aorist) of divalent verbs with direct objects represent the most frequent constructions. Rarer configurations, however, like genitive-marked objects of experiencer predicates or ergative subjects in the present, are crucial for demonstrating the system's adaptability. These less common but structurally established patterns show that morphological case, argument structure, and semantic roles interact to shape Georgian's alignment system rather than the split being triggered by a single conditioning factor.

An important methodological conclusion from this study is the urgent need for a valency lexicon for Georgian. This kind of tool would help linguists, language learners, and computer programs find information about individual verbs. It would show the type of valency each verb has, how many and what kind of arguments it takes, and exactly which cases are used for each argument. Even with the most extensive and carefully selected resource currently available for Georgian, morphological annotation and syntactic parsing errors persist. In addition to enabling more precise linguistic analysis, a specialized valency lexicon created in tandem with meticulous manual verification would be an essential resource for theoretical and applied research.

Future studies should broaden the focus of corpus-based inquiries to examine how alignment patterns change over time and across registers, including genre-specific and longitudinal analyses. The function of volition, control, and animacy in case assignment may be further elucidated by experimental research on native speaker intuitions. Split ergativity in Georgian – and, consequently, in other morphologically complex languages – can be better understood typologically and theoretically by fusing quantitative corpus evidence with qualitative grammatical analysis.

References

- Coon, J., & Abenina-Adar, M. (2022). 'Ergativity', in *Oxford Bibliographies in Linguistics*. Oxford University Press.
- Deal, A. R. (2016). 'Person-based split ergativity in Nez Perce is syntactic', *Journal of Linguistics*, 52(3), 533–564.
- Dixon, R. M. W. (1994). *Ergativity*. Cambridge University Press.

- Harris, A. C. (1990). 'Georgian: a language with active case marking. A reply to B. G. Hewitt', *Lingua*, 80 (1), 35–53.
- Hewitt, B. G. (1987). 'Georgian: active or ergative', *Lingua*, 71, 319–40.
- Holisky, D. A. (1981). *Aspect and Georgian medial verbs*. Dordrecht: Foris.
- Mithun, M. (1991). 'Active/Agentive case marking and its motivations', *Language*, 67(3), 510–546.
- Šanize, A. (1973). *Kartuli enis gramaṭikis sapuṣvlebi [Fundamentals of Georgian Language Grammar]*. Tbilisi State University Press.
- Žorbenaze, B. (1975). 'What determines the constructions of a verb in the Georgian language?', *Spekali*, 1, 3–10.

Abbreviations

ADV	adverbial case	GEN	genitive case	PLUPERF	pluperfect
AOR	aorist tense	IMP	imperative	PL	plural
COND	conditional	IMPF	imperfect tense	PRES	present tense
COP	copula	INST	instrumental case	S	subject
DAT	dative case	MOD	modal	SG	singular number
EMPH.V	emphatic vowel	NEG	negation	VOC	vocative case
ERG	ergative case	NOM	nominative case	1/2/3	1 st /2 nd /3 rd person
FOC	focus	OPT	optative		

ახალი ხედვა ქართული ენის გახლეჩილი ერგატიულობის შესახებ

მარიამ ყამარაული

(ჰამბურგის უნივერსიტეტი / ფრანკფურტის უნივერსიტეტი, გერმანია)

DOI: <https://doi.org/10.62235/mln.3.2025.9359>

ma.kamarauli@em.uni-frankfurt.de || ORCID: 0009-0006-0404-4424

შესავალი

გახლეჩილი ერგატიულობა (split ergativity), როგორც ფენომენი, წარმოადგენს ტიპოლოგიური ლინგვისტიკის ცენტრალურ საკვლევ საკითხს, ვინაიდან იგი არღვევს მკაფიო დიქტომიას ნომინატიურ-აკუზატიურ და აბსოლუტურ-ერგატიულ სისტემებს შორის. ეს ფენომენი მაშინ იჩენს თავს ენაში, როდესაც გრამატიკული ან სემანტიკური თავისებურებებიდან გამომდინარე, ნომინატიურ-აკუზატიური და აბსოლუტურ-ერგატიული სისტემები ერევიან ერთმანეთს – ერთდროულად გამოიყენებიან უღვლილების პარადიგმაში.

წინამდებარე სტატიაში, ფუნდამენტურ ტიპოლოგიურ და თეორიულ ლიტერატურაზე დაყრდნობით, აღწერილია გახლეჩილი ერგატიულობის ძირითადი ტიპები სხვადასხვა ენებში, განსაკუთრებით რობერტ მ. გ. დიქსონის (1994) მიერ ჩამოყალიბებული განპირობებულობის ფაქტორების გათვალისწინებით, როგორიცაა მწკრივები, ასპექტის კატეგორია, პირის იერარქია. გარდა ამისა, სტატიაში წარმოდგენილია ახალი ხედვა ქართული ენის ერგატიულობისა და წარმოჩენილია მისი თავისებურებები, რომელსაც გვიჩვენებს ქართული ენა მწკრივების, ასპექტის, გვარისა და კონტროლის კატეგორიების გათვალისწინებით.

დისკუსია

გახლეჩილი ერგატიულობის ერთ-ერთი ყველაზე ფართოდ შესწავლილი ტიპი ასპექტით განპირობებული შეთანადებაა. მაგალითად, ჰინდი-ურდუში ერგატიული ბრუნვის აღნიშვნა შემოიფარგლება პერფექტული ასპექტით: გარდამავალი ზმნების აგენსი ერგატიულ ბრუნვაში დგას, მაშინ როდესაც იმპერფექტში - სახელობითში, ხოლო ზმნასთან შეწყობილი ობიექტი - აკუზატივში, რაც იმეორებს ნომინატიურ-აკუზატიურ სისტემას. დიქსონი (1994) ქართულში პარალელურ სისტემას ავლენს: ნამყოში ზმნები გვიჩვენებენ ერგატიულ კონსტრუქციას, ხოლო აწმყოში კი ზმნები მიჰყვებიან ნომინატიურ-აკუზატიურ წყობას. ზმნური კონსტრუქციების ასეთი ჩანაცვლებები გვიჩვენებს, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია ასპექტური სხვაობები აგენსის ბრუნვის თვალსაზრისით.

გახლეჩილი ერგატიულობის მეორე არსებითი გამომწვევი ფაქტორია ზმნის პირთა იერარქია. მაგალითად, ღირბაღში ნაცვალსახელები სხვაგვარად იქცევიან, ვიდრე არსებითი სახელები (ან სახელური ფრაზები): პირველი და მეორე პირის ნაცვალ-სახელები ნომინატიურ-აკუზატიურ კონსტრუქციას გვიჩვენებენ, ხოლო მესამე პირში წარმოდგენილი აგენსი, გადმოცემული არსებითი სახელით (ან სახელური ფრაზით) – აბსოლუტურ-ერგატიულს. ეს მიუთითებს იმაზე, რომ ისეთმა ფაქტორებმა, როგორიცაა ანიმაციურობა და დისკურსული პრიორიტეტი, შესაძლოა მნიშვნელოვანი როლი შეასრულონ ზმნური კონსტრუქციების რეალიზაციაში.

გახლეჩილი ერგატიულობის მესამე, ფართოდ გავრცელებული ფაქტორია აგენტურობა, ანუ აგენსის მიერ განხორციელებული სემანტიკური კონტროლი. გახლეჩილი ერგატიულობის მქონე ენებში, კონტროლის სემანტიკით აღჭურვილი სუბიექტი აგენტური ზმნების ქვემდებარის მსგავს შეთანხმებას გვიჩვენებს და აგენსის მსგავსად იქცევა, მაშინ როდესაც კონტროლის არქმონე ან მოქმედების განმცდელი პრედიკაციების შემთხვევაში ზმნა ობიექტთან ავლენს შეთანხმებას. როგორც მითუნმა გამოიკვლია, ზმნის აქტანტებთან შეთანხმების ეს ტიპი ფართოდ არის გავრცელებული ამერიკის ინდიგენურ ენებში.

თანამედროვე კვლევებში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა იმ მიზეზების გამოვლენას, რომლებიც ზმნის აქტანტებთან შეთანხმების შერეულ წესს იწვევს. ეს შეიძლება გამოწვეული იყოს ენის სხვადასხვა დონის ჩარევით (სინტაქსი, მორფოლოგია, სემანტიკა, პრაგმატიკა). კუნი და აბენინა-ადარი (2013) ამტკიცებენ, რომ ერთიანი ახსნა ყველა შემთხვევას ვერ მოიცავს; პირიქით, ზმნის აქტანტებთან შეთანხმების სისტემის გახლეჩა შეიძლება მორფოლოგიური ბრუნვის სისტემით, არგუმენტების სინტაქსური სტრუქტურით, ან დისკურსით იყოს განპირობებული.

დიაქრონული კვლევები ასევე ცხადყოფს, თუ როგორ ვითარდება სისტემის გახლეჩა. მაგალითად, ჰინდი-ურდუში ასპექტზე დამყარებული ერგატიულობა ისტორიულად მომდინარეობს ძველი ინდოარიული ენების მიმდებარე კონსტრუქციებიდან.

ქართული ენა მდიდარი მორფოლოგიის, მოქნილი სინტაქსისა და ტიპოლოგიური თავისებურებების გამო დიდი ხანია კვლევის ცენტრალურ ობიექტად არის ქცეული. მკვლევრებს განსხვავებული შეხედულებები აქვთ გამოთქმული ერგატიულობისა და აქედან გამომდინარე, ზმნათა კლასიფიკაციის შესახებ (ჰიუიტი 1987, ჰარისი 1990, პოლისკი 1981, შანიძე 1973). მიუხედავად კლასიფიკაციის განხვავებისა, აღნიშნული ავტორები თანხმდებიან იმაზე, რომ ქართული წარმოადგენს გახლეჩილი ერგატიულობის შერეულ სისტემას, რომელიც აბსოლუტურ-ერგატიულ და ნომინატიურ-აკუზატიურ სისტემებს შორის მიმოიქცევა, დროის, ასპექტისა და ზმნის სემანტიკური კლასის მიხედვით.

ქართული ენის ზოგი ტიპოლოგიური თავისებურება კიდევ უფრო ართულებს საკითხს. პირველ რიგში, ის გარემოება, რომ ქართულს, მაგალითად, არ გააჩნია აკუზატიური ბრუნვა, აწმყოს მწკრივში როგორც პირდაპირი, ისე ირიბი ობიექტი, ჩვეულებრივ, მიცემით ბრუნვაში დგას. მეორე მხრივ, ზმნის სუბიექტი შესაძლოა იდგეს სახელობითში, მოთხრობითში ან მიცემით ბრუნვაში, რაც დამოკიდებულია ისეთ ფაქტორებზე, როგორიცაა მწკრივი ან ზმნის სემანტიკური კლასიფიკაცია.

დიქსონი (1994) ქართულში გახლეჩილი ერგატიულობის ოთხ განმაპირობებელ ფაქტორს ასახელებს:

1. ზმნის სემანტიკური ბუნება,
2. ძირითადი სახელური ფრაზის სემანტიკური ბუნება,
3. მწკრივი,
4. წინადადების ტიპი.

ქართულში, დასახელებული ფაქტორებიდან, მინიმუმ სამი ფაქტორი ერთდროულად მოქმედებს. მაგალითად, კონტროლირებული მოქმედების ზმნები (მაგ., *იძუშავა*) განსხვავდება კონტროლის არმქონე ზმნებისგან (მაგ., *დაეცა*), რაც ბრუნვით გაყოფას იწვევს სხვადასხვა სერიებში.

პირის ნაცვალსახელთა ქცევა ზმნასთან შეთანხმების თვალსაზრისით, კიდევ ერთ მნიშვნელოვან ასპექტს წარმოადგენს. დიქსონი (1994) ამტკიცებს, რომ ქართულში პირველი და მეორე პირის ნაცვალსახელები ბრუნვაუცვლელია, რაც, ერთი მხრივ, სიმართლეს შეეფერება. თუმცა, ქართული ენის ეროვნული კორპუსის მონაცემები ცხადყოფს, რომ ამ ფენომენის უფრო სწორი კვალიფიკაცია იქნებოდა **ბრუნვათა სინკრეტიზმი**. მართალია, პირველი და მეორე პირის ნაცვალსახელები სუბიექტისათვის დასაშვებ ყველა ბრუნვაში იდენტური ფორმით რეალიზდება, მაგრამ ჩანართის სახით რეალიზებული აპოზიციები საჭირო ბრუნვას გვიჩვენებს, რაც ნაცვალსახელთა ფარულ (მორფოსინტაქსით განპირობებულ) ბრუნვის ნიშანს გამოააშკარავებს. მაგალითად, კონსტრუქციებში „*მე, ადვოკატს...*“ ნათლად ჩანს, რომ ნაცვალსახელი „*მე*“ შეფარულ ბრუნვას აპოზიციისა და ზმნასთან ბრუნვაში შეთანხმების ფორმით ამჟღავნებს. ამდენად, პირის ნაცვალსახელთა იერარქია ქართულში ვერ განიხილება, როგორც გახლეჩილი ერგატიულობის განმაპირობებელი ფაქტორი — განსხვავებით ღირბალისგან.

მეორე რელევანტური ფაქტორი არის ზმნით გადმოცემული კონტროლის სემანტიკა. ნამყოში სუბიექტის ერგატიულ ბრუნვას ზოგიერთი ზმნის შემთხვევაში კონტროლის კატეგორია განაპირობებს, მაშინ როდესაც სხვა ზმნებთან — არა. მაგალითად, ზმნები, როგორიცაა *ჯდომა* („დაჯდა“), *წოლა* („დაწვა“) და *დასვენება* („დაისვენა“), კონტროლის მქონე ზმნებად არის მიჩნეული, თუმცა მხოლოდ *დასვენება* მართავს სუბიექტს მოთხრობით ბრუნვაში. ეს მაგალითი ნათლად აჩვენებს, რომ

კონტროლის მქონე ზმნები, სუბიექტთან ბრუნვაში შეთანხმების თვალსაზრისით არაერთგვაროვნებას გვიჩვენებენ.

მიუხედავად იმისა, რომ შანიძისა და ჰოლისკის კლასიფიკაციები დღემდე ფუნდამენტურ საყრდენს წარმოადგენს ქართული ენის გახლეჩილი ერგატიულობის საკვლევადაც, ცხადია, რომ ქართულში დადასტურებულ ერგატიულობის თავისებურებას მხოლოდ ზმნის გარდამავლობა-გარდაუვლობით (იხ. შანიძე) ვერ ავსხნით; აქ გვარისა და ასპექტის ნიუანსური განსხვავებები გადამწყვეტ როლს ასრულებს. საკითხს ვერც ჰოლისკის მიერ (1981) კლასიფიკაციის გაფართოება აწესრიგებს (მედიაოპტიკების გაერთიანება I კლასის ქვეჯგუფში, გარდამავალ და აქტიურ ზმნებთან ერთად). მიუხედავად იმისა, რომ ეს ზმნები გარდაუვალ ზმნებს მიეკუთვნებიან, მედიაოპტიური ზმნები, გარდამავალი ზმნების მსგავსად, აწმყოში სუბიექტს სახელობით ბრუნვაში, ხოლო ობიექტს მიცემით ბრუნვაში შეიწყობენ, ნამყოში - სუბიექტს ერგატიულ, ხოლო ობიექტს - სახელობით ბრუნვაში, თურმეობითში კი - გარდამავალი ზმნების მსგავსად, სუბიექტს მიცემით ბრუნვაში შეიწყობენ. სამაგიეროდ, II კლასის სტატიკური ზმნები ინარჩუნებენ სუბიექტს სახელობით ბრუნვაში ყველა სერიაში; III კლასის ზმნები, რომლებიც გრძნობა-აღქმის ზმნებს (*verba sentiendi*) აერთიანებენ, ზმნით გადმოცემული ლოგიკურ სუბიექტს, რომელიც მორფოლოგიურად ობიექტური პირის ნიშნით არის მარკირებული ზმნაში) მიცემით ბრუნვაში შეიწყობენ, ხოლო გრძნობა-აღქმის თემას ლოგიკურ ობიექტს, რომელიც ზმნაში სუბიექტური პირის ნიშნით არის მარკირებული) სახელობით ბრუნვაში მოითხოვენ; IV კლასის ზმნები (ეგზისტენციური ზმნები) ხშირად მიცემით ბრუნვაში შეიწყობენ სუბიექტს.

ჰოლისკის არგუმენტები ნათლად მიუთითებს იმაზე, რომ ამ ტიპის ზმნები ვერ ჩაითვლება უბრალოდ „არარეგულარულ“ ზმნებად: მათ მიერ წარმოებული შერეული პარადიგმები გარდამავალ ზმნებთან ავლენს პარალელებს და გახლეჩილი ერგატიულობის საფუძვლიანი ანალიზისას აუცილებლად გასათვალისწინებელია.

ამრიგად, შანიძის გარდამავლობაზე დაფუძნებული ტიპოლოგიაც და ჰოლისკის კლასებზე დაფუძნებული ანალიზიც ნათლად მიგვანიშნებს იმ არსებით მახასიათებლებზე, რომელიც შეიძლება დაგვეხმაროს იმის დადგენაში, თუ რა განაპირობებს ზმნის აქტანტებთან შეთანხმების ქართულში დადასტურებულ წესებს, სადაც კონსტრუქციათა მონაცვლეობას ერთდროულად განსაზღვრავს გვარი, გარდამავლობა, მწკრივი და სემანტიკური კონტროლი.

წინამდებარე ნაშრომში ნაჩვენებია, რომ ქართული ენა განსაკუთრებულად მდიდარ ემპირიულ მასალას გვიჩვენებს გახლეჩილი ერგატიულობის საკვლევადაც, რომელიც ვერ დაექვემდებარება მარტივ ტიპოლოგიურ კატეგორიზაციას. იგი ზმნის მიერ აქტანტების ბრუნვაში მართვის შედეგად წარმოქმნილი განსხვავებული კონსტრუქციების შერევის ნიმუშს წარმოადგენს (მიუხედავად იმისა, რომ სრულად არც

ერთს არ შეესაბამება, ვინაიდან ქართულში არც აკუზატივი და არც აბსოლუტივი, როგორც მორფოლოგიური ბრუნვა, არ არსებობს).

ცხრილში მოცემულია ზმნათა კლასიფიკაცია ვალენტობის მიხედვით და ზმნის მიერ მართული აქტანტების მწკრივებში განაწილება ბრუნვათა მიხედვით:

	სუბიექტი		პირდაპირი ობიექტი		ირიბი ობიექტი		ზმნები (აწმყო 3. პირში)
	აწმყო	ნამყო	აწმყო	ნამყო	აწმყო	ნამყო	
ავალენტური	—	—	—	—	—	—	<i>წვიმს</i>
მონოვალენტური	სახ.	სახ.	—	—	—	—	<i>ზის</i>
	მიც.	მოთხ.	—	—	—	—	<i>სძინავს</i>
დივალენტური	სახ.	მოთხ.	მიც.	სახ.	—	—	<i>ამზადებს</i>
	მიც.	მიც.	სახ.	სახ.	—	—	<i>სტკივა</i>
	სახ.	მოთხ.	—	—	მიც.	მიც.	<i>უმზერს</i>
	მიც.	მიც.	—	—	ნათ.	ნათ.	<i>ეშინია</i>
დივალენტური - სპეციალური შემთხვევები	სახ.	სახ.	მიც.	მიც.	—	—	<i>ეფერება</i>
	მიც.	მოთხ.	სახ.	სახ.	—	—	<i>მიჰყავს</i>
	მოთხ.	—	სახ.	—	—	—	<i>იცის</i>
ტრივალენტური	სახ.	მოთხ.	მიც.	სახ.	მიც.	მიც.	<i>ჩუქნის</i>
	სახ.	სახ.	მიც.	მიც.	მიც.	მიც.	<i>ჰპირდება</i>

ცხრილში წარმოდგენილი ზმნის ვალენტობის კლასიფიკაცია და ზმნასთან შეწყობილ აქტანტთა ბრუნვები ცხადყოფს, სისტემის გახლეჩას ვერ დავეუკავშირებთ მხოლოდ ერთ ფაქტორს – მაგალითად, გარდამავლობას, პირს (I, II ან III), მწკრივს ან კონტროლს. ქართული ენის ეროვნული კორპუსის მონაცემები აჩვენებს, რომ ერგატიულობის ქართული სისტემა უნდა კვალიფიცირდეს, როგორც სისტემათა შერევის უწყვეტი სპექტრი, ვიდრე მკაფიო ბინარული დაყოფა.

მიუხედავად იმისა, რომ ნამყოში ერგატიულ-ნომინატიური და აწმყოში ნომინატიურ-დატიური ნიმუშების კონტრასტი მწკრივების მიხედვით თვალსაჩინოა, კვლევამ აჩვენა, რომ სისტემის გახლეჩას მხოლოდ მწკრივის ფაქტორით ვერ ავხსნით. აქ ასევე გადამწყვეტია ზმნის სემანტიკური ბუნება, კერძოდ, განსხვავება აგენტურ და აღმქმედ/განმცდელ სუბიექტებს შორის, ისევე როგორც კონტროლირებად და არაკონტროლირებად პრედიკატებს შორის.

ზმნათა ზოგიერთი კლასი (მაგ., *verba sentiendi* და ფსევდო-ვნებითები) ინარჩუნებს არაკანონიკური შემთხვევების კვალიფიკაციას მწკრივებსა და სერიებში, რაც საჭიროებს მათ განსაკუთრებულ შესწავლა-კლასიფიკაციას. გარდა ამისა, ზოგიერთ

კოგნიტურ ზმნებთან აწმყოში სუბიექტის ერგატიული ბრუნვის გამოყენება (მაგ.: „მან იცის“) ეჭვქვეშ აყენებს დამკვიდრებულ მოდელებს და ხაზს უსვამს უჩვეულო კონსტრუქციების ახლებურად გააზრების აუცილებლობას.

დასკვნა

ამრიგად, როგორც სტატიაში წარმოდგენილმა კვლევამ აჩვენა, კონსტრუქციათა შერევა განისაზღვრება მორფოლოგიური ბრუნვის, არგუმენტთა სტრუქტურისა და სემანტიკური როლების ურთიერთქმედებით და არა რომელიმე ცალკეული ფაქტორით.

მნიშვნელოვანი მეთოდოლოგიური დასკვნაა ისიც, რომ ქართულისთვის აუცილებელია ზმნის ვალენტური ლექსიკონის შექმნა. ასეთი ინსტრუმენტი დაეხმარებოდა როგორც ლინგვისტებს, ისე ენის შემსწავლელებს კონკრეტული ზმნების შესახებ ზუსტი ინფორმაციის მოძიებაში: რა ტიპის ვალენტობა გააჩნია თითოეულ ზმნას, რამდენ და რა სახის არგუმენტს შეიწყობს იგი, და ზუსტად რომელი ბრუნვის ფორმებია დასაშვები თითოეული აქტანტისთვის სხვადასხვა მწკრივში.

დღეს არსებული ყველაზე ვრცელი და საგულდაგულოდ დამუშავებული ციფრული რესურსის შემთხვევაშიც კი კვლავ გვხვდება მორფოლოგიური ანოტაციისა და სინტაქსური პარსინგის შეცდომები. სპეციალიზებული ვალენტური ლექსიკონი, რომელიც შეიძლება შეიქმნას როგორც თეორიული, ისე კომპიუტერული დამუშავების გზით, დეტალური მანუალური გადამოწმების საფუძველზე, უდაოდ შეუცვლელი რესურსი გახდება როგორც თეორიული, ისე გამოყენებითი ლინგვისტიკისათვის.

კორპუსზე დაფუძნებული კვლევის გარდა, ასევე მნიშვნელოვანია სამომავლოდ კვლევების გაფართოება, რათა დადგინდეს, თუ როგორ იცვლება სისტემათა შერევა დიაქრონიულად და სხვადასხვა რეგისტრში — ქანრული თავისებურებების გათვალისწინებით.

ასევე საჭიროდ მიგვაჩნია ექსპერიმენტული კვლევის ჩატარება ქართული ენის მატარებელთა კომპეტენციის ტესტის საფუძველზე, რომელიც ნათელს მოჰფენს ნებელობის, კონტროლისა და ანიმაციურობის როლს აქტანტთა ბრუნვის არჩევაში.

ქართული ენის და მსგავსი მორფოლოგიურად რთული ენების გახლეჩილი ერგატიულობის ფენომენს შესაძლოა ღრმად ჩავწვდეთ როგორც ტიპოლოგიური, ისე თეორიული თვალსაზრისით, თუ რაოდენობრივი კორპუსლინგვისტური მონაცემები შერწყმული იქნება ხარისხობრივ გრამატიკულ ანალიზთან.